

Témata

Věková kategorie

10+

Velikost skupiny

až 30 osob

Čas

90 Minut

9 Co děláte na internetu?

Témata: mediální gramotnost,
kritické myšlení, digitální občanství

Věková kategorie: 10+

Počet účastníků: až 30 osob

Doba trvání aktivity: 90 minut

Metody školení: diskuse, skupinová práce, reflexe

Cíle aktivity:

- vyjmenovat zdroje získávání informací o aktuálním dění,
- porovnávat a hodnotit kvalitu a důvěryhodnost zdrojů informací v různých médiích,
- diskutovat o všem, s čím se můžeme setkat na internetu.

Materiál: flipcharty, samolepicí lístky, fixy

Klíčová slova: internet, informace, dezinformace, důvěryhodné informace, zdroje, vyhledávání informací

Průběh aktivity:

1. Rozdejte účastníkům malé lístečky (např. nalepovací), na které každý napíše tři webové stránky, na nichž nejčastěji získává informace (může se jednat o webové stránky specializované na určité téma, dění v zemi, nebo obecně typy webových stránek, na kterých obvykle hledají informace).

2. Vyhodnotíme průzkum o navštívených místech (s pomocí skupiny) a představíme jej účastníkům.

3. Označíme 3 až 5 nejnavštěvovanějších stránek. Rozdělte účastníky do skupin a požádejte je, aby v týmech pracovali na následujících úkolech:

- identifikovat vlastníky těchto stránek,
- hodnotit jejich důvěryhodnost,
- pojmenovat publikum, kterému jsou informace určeny,
- identifikovat účel, pro který byly informace vytvořeny.

4. Skupiny prezentují výsledky své práce na úkolu (zjištění, postřehy).

Následuje diskuse o výše uvedených oblastech a pojmech: vlastník, zájem, publikum a účel webu poskytujícího informace. Další otázky k diskusi jsou uvedeny níže.

5. Vyzvěte účastníky, aby se pokusili ve skupině formulovat *kritéria, která mohou být rozhodující při posuzování důvěryhodnosti a kvality informačních zdrojů*. Účastníci

se pak mohou (nyní společně ve skupině) pokusit znovu posoudit důvěryhodnost jednoho z vybraných zdrojů informací na základě stanovených kritérií. Lektor doplní další kritéria pro hodnocení kvality zdroje a seznámí účastníky s *pěti základními pojmy a klíčovými otázkami mediální gramotnosti* (kapitola 1.7 příručky (Ne)bezpečně v síti). V případě potřeby vysvětlí pojmy: *zdroje, informace, dezinformace*.

Závěrečná analýza:

- *Jaké informace nejčastěji vyhledáváte na internetu?*
- *Narazili jste někdy na internetu na nepravdivé informace? Pokud ano, na jaké?*
- *Na základě čeho vybíráte informace?*
- *Všímate si informací o zdrojích, které sledujete? Kdo za nimi stojí?*
- *Hledáte informace i v jiných médiích?*
- *Proč si myslíte, že někdo na internetu zveřejňuje nepravdivé informace?*
- *Co byste dělali, kdybyste zjistili, že informace jsou nepravdivé?*

Varianty aktivity:

- Seznam zdrojů mohou účastníci uvést před aktivitou, např. prostřednictvím online dotazníku, a po jejím skončení s nimi pouze pracovat. Pak lze více času věnovat analýze a diskusi: kdo za zdrojem stojí, jakým tématům se věnuje, na jaké zdroje odkazuje, analýze komentářů pod příspěvky atd.
- Při zadávání úkolu pro skupinovou práci lze každé ze skupin přidělit jinou stránku, aby dvě skupiny pracovaly vždy na stejné stránce a výsledky analýzy pak bylo možné porovnat.

Zdroje: MARKOŠ J., GAŽOVIČ O., *N Magazín, Kritické myslenie*. Bratislava: N Press, s.r.o, říjen 2017. [online]. Dostupné na: <<https://dennikn.sk/941774/stiahnite-si-prirucku-o-kritickom-mysleni/>>

Materiály pro lektora/účastníky

1. VYBÍREJTE DŮVĚRYHODNÁ MÉDIA

Vyberte si několik kvalitních médií, která jsou důvěryhodná. Všimněte si, jak v průběhu času zpracovávají témata, všimněte si různých přístupů jednotlivých redaktorů.

2. SLEDUJTE I PROTISTRANU, POKUD JE NA ÚROVNI

Jsme různí, ale měli bychom se snažit pochopit jeden druhého. Věřící by měli vědět, jak myslí ateisté, lidé z hlavního města by měli vědět, jak myslí lidé na venkově, teenageři by se měli snažit pochopit, co trápí důchodce. Proto je dobré sledovat i kvalitní média, která nepíší pro vás. Díky nim totiž získáte komplexnější pohled na dění.

3. ČTĚTE ZPRÁVY I VE SVĚTOVÉM JAZYCE

Naše země je poměrně malá. V důsledku toho mají média relativně málo předplatitelů a nízké příjmy z reklamy, takže jejich redakce jsou malé a často nestíhají. Média, která publikují v některém ze světových jazyků, jsou na tom obvykle lépe. Mohou si proto dovolit věnovat se více tématům do větší hloubky. Pokud se zajímáte o globální témata je dobré číst zprávy v jiném světovém jazyce.

4. SLEDUJTE SVÉ VLASTNÍ EMOCE

Co cítíte, když si zprávu přečtete? Cítíte nutkání číst další a další články? Většina zpráv na internetu se podobá bonbónům. Jsou navrženy tak, aby „chutnaly“ – aby ve čtenářích vyvolaly závislost a přiměly je k nějaké předem vypočítané reakci, například ke sdílení na sociální síti. I zprávy mohou být docela škodlivé. Proto je důležité na zprávy nereagovat okamžitě. Dejte si odstup, uvažujte s chladnou hlavou.

5. POKUD CHCETE NĚČEMU OPRAVDU POROZUMĚT HLOUBĚJI, SÁHNĚTE PO KNIZE NEBO ODBORNÉM DOKUMENTU

Novináři/redaktoři jsou ve své práci omezeni jak časem na pokrytí tématu, tak prostorem v médiích, který mají k dispozici. Novinové články jsou proto často jen ochutnávkou tématu, úvodem do něj. Pokud zjistíte, že vás nějaké téma opravdu zajímá, nehledejte pouze v novinových článcích a na internetu, ale podívejte se do knih a podrobnějších dokumentů.